

ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ



Μιά Πασχαλινή διαίδησις κατά τὸν μεσαίωνα

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΘΑΝΟΥ ΔΟΓΑΝΗ

ΜΙΑ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ...

Πολύ άσχημη φάσμα της έπαιξαν της φτωχιάς γυναίκας. Ήταν θά της και λιγάκι ελαφρόμυαλη, μά η παρέα, μερικοί ευθύμοι κι' άσυλλόγιστοι νέοι και κορίτσια, σίγουρα θά την άποτρέλλαιναν μ' όσα της δοκάρωναν κάθε λίγο. Κάποιο βράδο μ' εκάλεσαν κι' έμένα στη συντροφιά τους και με μπέρδεψαν χωρίς νά τό καταλάβω σ' αυτό τό παιγνίδι.

— Καλώς τόν κύριο Μπούσουλα! πετάχτηκαν όλοι τους μόλις μπήκα στο σαλόνι. Όρίστε, όρίστε, κύριε Μπούσουλα. "Α! η καυμένη η κυρία Νίτσα με πόση άγωνία σάς περιμένει νά της φέρετε νέα άπό τόν άρρεβονιαστικό της τό λοχαγό.

Τά σάσιμα. Πρώτα-πρώτα μ' έκείνο τό καινούργιο τό όνομα πού μου φόρτωναν—ήταν και τόσο κοινό—και κατόπιν με τά νέα κάποιου λοχαγού πού έφερρα στην άρρεβονιαστικά του και πού ούτε ελγα ιδέα.

Μετά την πρώτη μας τυπική γνωριμία ή μνηστή του λοχαγού μ' έρώτησε :

— Έρχεστε άπό τό Παρίσι, κύριε, δέν εινε έτσι; Ήταν μά γυναικούλα ως τριάντα χρονών, κοντούτακη, στρουμπουλή κι' άρκετά συμπαθητική. Στα χαρακτηριστικά της ελγε οβίσει πειά ή σκληρή και χτυπητή λάμψη της πρώτης νεότητάς και ήμέρωσαν στο άπαλό και γλυκό φώς της μεστωμένης. Ίδιαίτερη έντύπωση μούκανε, θυμοίμαι, άπό την πρώτη στιγμή κάποια ύπολητη φευγαλεότητα στο βλέμμα της.

Διάβολε! συλλογίστηκα, τί Παρίσι μου λέει αυτή η γυναίκα; Πότε ήμουν έγώ στο Παρίσι; Οι άλλοι άπ' όλογορα μούγγεφαν ν' άπαντήσω «ναί».

— Βέβαια... άπό κει... έρχομαι, μισομάσησα.

— Και ήσαστε ταχτικά παρέα με τό Γιώργο μου, όπως μου ειλπαν.

— Ναί... δηλαδή... σχεδόν ταχτικά.

Έτσι χωρίς νά τό καταλάβω και χωρίς νά τό θέλω πήρα μέρος σ' έκείνη την τρομερή φάσμα. Και άφου πειά δέ μπορούσε νά γίνη άλλοιώς, άποφάσισα κι' έγώ νά παίζω όπως-όπως τό ρόλο μου. Δύθηκε ή γλώσσα μου κι' άρχισα νά λέω ένα σωρό φλυαρίες, νάραδιάζω ένα σωρό συχαμένα ψέματα: Πώς περιούσιασε στο Παρίσι με τό Γιώργο, πώς έκείνος μου μίλουσε ταχικά γιά τη μνηστή του και τίς χάρες της. "Οτι δέν άφηνε ποτέ τ' όνομά της άπό τά χείλη του κι' ότι στενοχοριούνταν πολύ πού δέν έτελειώνω

μιάν όρα γληγορότερα ή άποστολή του γιά νά γυρίση άπό τό Παρίσι νά γίνη ο γάμος τους.

— Θανάσια! Έξουχα! μούγγεφε ή συντροφιά άπ' όλόγορα. Κι' έλεγα, έλεγα δ,τι μου κατέβαινε. Ούτε μία φορά δέ με σταμάτησε νά με ρωτήσει γιατί άπ' άνάμεσα. Μονάχα άκουγε κι' ένα άόριστο χαμόγελο πλανιόταν και θαμπορώτιζε τά χαρακτηριστικά της κι' όπως βαστούσε μισονοιγμένο τό στόμα έμοιάζε σά νά την ελζε χτυπήσει γητείά.

"Όλοι εκαναν πώς θαύμαζαν με τά χαρίσματα και την καλή καρδιά του άρρεβονιαστικού της και δαγκώνονταν γιά νά μη γελάσουν, ή εβίρασαν κάποια δικαιολογημένη αιτία νά ξεθυμάνουν σ' άφρονότατα γέλια.

Μά ως πάρομε άπό την άρχη την ιστορία αυτής της γυναίκας όπως μάζ τη διηγήθηκαν. Στα εικοσιέντε χρόνια της παντρώφη κάποιου, πού άφου την έτηράνησε διό άάκαμα χρόνια πέθανε. Χήρα κι' έλευτερη και πολύ νέα όπω; ήταν και πούος έξερει κι' άπό πούες άλλες άζώμα άφορμές, την έπιασε μία άλλόκοτη έρωτομανία. Ή καρδιά της χτυπούσε γιά τόν πρώτο περαστικό του δρόμου, όσο πού καταστάλαζε στο λοχαγό. "Ο λοχαγός ήταν ένα πρόσωπο σχεδόν φανταστικό. Κάποια άπό τίς φιλενάδες της, με την έλπίδα νά την συγκρατήσει, επειδή ή μανία της μπορούσε νά πάρη κάποτε κι' επικίνδυνη τροπή, νόμισε πώς έπροσε νά της συμμαζέψη την προσοχή σ' ένα πρόσωπο. Έτσι κάποια μέρα πού παρακολούθησαν την κίνηση του δρόμου άπό τό παράθυρο του σπιτιού της, πέρασε κάποιος λοχαγός και τούς χαμογέλασε, ή τούς φάνηκε πώς τούς χαμογέλασε.

— Άχ! τί όφραιος άντρας! στέναζε ή νέα χήρα. Τι ευτυχία νά τόν έπερνα.

"Ο άνθρωπος αυτός ούτε φάνηκε ξανά. Μά την άλλη μέρα ή καλή φιλενάδα της έφερε ένα γράμμα τάχα άπό τό λοχαγό. Της έμολογιούνταν πώς άπό την πρώτη στιγμή πού την αντίκρωςε στο παράθυρο την έρωτεύτηκε τρολλά, πώς δέ μπορούσε νά ζήσει χωρίς αυτή, πώς άπό τη φιλενάδα της έμαθε ότι κι' έκείνη τό ίδιο χτυπήθηκε άπό έρωτα μόλις τόν ελδε. Στο τέλος άφου τη βεβαίωσε πώς θά της εινε πιστός «μέχρι τάφου», την πληροφορούσε πώς την ίδια όρα ήταν υποχωροεμένος νά φύγη γιά τό Παρίσι με ειδική άποστολή και πώς σπαράζε ή καρδιά του πού δέ μπορούσε νά την ιδη. "Από τό Παρίσι θά της έγραφε τα-



χικά και μετά ένα χρόνο, που θα τελείωσε ή άποστολή του, θα γύριζε να παντρευτούν. Της έλεγε ακόμα ότι γιά λόγους που δεν μπορούσε να της εξηγήσει θάρρεπε να δίνει τα γράμματά της στην κοινή φίλη κ' εκείνη θα φρόνιζε να τ'α στέλνει κ' από την ίδια θάρρεπε και τα δικά του.

Η φιλενάδα της, όπως είπαμε, είχε την έλπίδα πως συμμαζεύοντας έτσι την προσοχή της σ' ένα πρόσωπο, θα συγκρατούσε αυτό το ελαφρόμυαλο πλάσμα από τ'ό να πέσει στην άγκαλιά του πρώτου διαβάτη, όπου μπορούσε να την σπρώξει ή έρωτομανία της. Θα περίμεναν ένα χρόνο το λογαίο και έπάνω στο χρόνο εκείνος θάρριζε τάρχα μ'άναβολή πέντε-έξη μηνών στο γυρισμό του γιά λόγους ύπηρεσιακούς και σάν περνούσαν κ' αυτοί, πάλι ή κοινή φιλενάδα θάρριζε πως θ'ά τ'ό βόλευε.

Σιγά-σιγά όμως μπροσθένταν στην υπόθεση κ' άλλοι γνωστοί και γνωστές κ' άρχισαν τότε μ'α κωμωδία πολύ άσχημη. Η χήρα κ'ό φανταστικός άρρεβονιαστικός της άνοιξαν άτελειωτη άλληλογοσφία. Κάθε τόσο που ή παρέα ήθελε να κάρη κέρκι, έφτανε κ' ένα γράμμα από τ'ό Παρίσι. Άπό φορές συννενοούνταν και μαζεούνταν όλοι τους πότε στον ένα πότε στ' άλλουνού τ'ό σαλόνι. Κατόπι την καλοούση κ' αυτή, της έδιναν τ'ό γράμμα και την ύπαρχέαν να τους τ'ό διαβάσει. Κι' άρχιζαν ύστερα τ'ό σκόλια, τ'ά γέλια, τ'ά χαχανίσματα. Έτσι της πηλιζάν σιγά-σιγά κ' όβουλα τ'ό μυαλό και της άναβαν τ'ή φαντασία με την εύτυχία που την περιέμενε τάρχα.

Παραξάλλομένη, λυωμένη από τόν πυρετό, που της έφρονόνταν κάθε τόσο, ψυχικό κορτέλι πεύκι, οί φρονιτίδες της περιορίζονταν στο να στολιζέται μόνο, γιαντί έτσι τ'όθελε ο Γιώργος σ'α γράμματά του, και να σιηρογοιζέη πάντα την παρέα να μάθειν ν'α από τόν άρρεβονιαστικό της. Κανείς τους δεν ήθελε να καταλάβη τ'ό τρομερό έγκλημα που έκαναν σ' εκείνο τ'ό άνοητο πλάσμα. Όπως γίνεται πάντα, τ'ά μέτρια μυαλά άναζητούν ένα μισοσαλεμένο γιά να δοκιμάσουν την ύπεροχή τους και τ'ό άφρονιαν με μανία γιά να τ'ό άποσαλέψουν. Όλα τ'ότα τ'ά συλλογιόμουν και τ'ά ζήγισα καλά-καλά στο μυαλό μου όταν εκείνο τ'ό βράδυ άράδιαζα τ'όσες ψευτιές, μ'α δε μπορούσα να κάμω διαφερετικά και γιά έναν άλλο λόγο ακόμα: Τελευταία της έλεγαν πως θάρρονταν από τ'ό Παρίσι κάποιος κύριος Μπούσουλα, άδελφικός φίλος τ'ό άρρεβονιαστικού της και λίγο-λίγο κατάνησε κ' αυτό τ'ό κουτό δνομα να σημαίνη την εύτυχία της. Έτσι δικαιολογούσα κάπως τόν έαυτό μου εκείνο τ'ό βράδυ, γιαντί έννοιωθα πως με τ'ά ψέματά μου σ'αλάξα λίγη γλάρκα σ'α μ'α δυστυχισμένη ψυχή.

Έσ'αφνα την ώρα που εξακολούθουσα τ'ή φλυαρία μου, κτύπησε τ'ό κουδούνι τ'ό τηλεφώνου σ'τη γωνία. Μία από τ'ις κοπέλλες έτρεξε μ'α άρπαξε τ'ό άκουστικό.

— Κυρία Νίτσα, φωνάζε σ'ε λίγο χαρομένο. Τρέξτε. Ο Γιώργος σ'α ζήτ'α από τ'ό Παρίσι.

— Τρομερή πρόδοος! Νά κατορθώνη κανείς να συννενοήται με τ'ό τηλεφώνου τ'ό σπιτιού του από την Άθήνα στο Παρίσι! ελπε με τ'όνο ελαφρά ειρωνικό σ'τη φωνή της ή χήρα.

Όπόσο πεταχτηκε και χουφτώσε τρέμοντα; τ'ό άκουστικό.

Ηταν πολύ καρέξενο ότι γίνονταν πολλές φορές μ'α αυτή τ'ή γυναικία. Όταν ήθελαν να της παίξουν κανένα ζοντρο, άγαρμπο φάρκο, όπως αυτή τ'ή φορά, τ'ό καταλάβαινε. Μ'α γιά να καλοκαρδίη την παρέα, που ζητούσε διασκέδαση, τυλίγονταν θεληματικά, έπερνε μέρος στην κοροϊδία πρόθυμα, αλλά σιγά-σιγά υποβάλλονταν σ' τέτοιο σημείο που καταντούσε να πέρνει σ'α σοβαρά, σ'α λήθεια ότι είχε άρξισει σ'α ψέματά.

— Γιώργω! Έσύ είσαι; Παιδί μου! Καλησπέρα, χρυσό μου. Καλά, καλά, εύχαριστό.

Τι λίγαμα, τί σούφωμα πήραν τ'α χαρακτηριστικά της με τ'ή φράση «παιδί μου»! Έλεγεσ πως με δαυτή θ'ά έχουν κ' όλη της την πνοή μέσα τ'όν χονακί τ'ό τηλεφώνου γιά να φτάση εις'έκεινον, τόν άγαπημένο!

Τ'ό πρόσωπο της πάντασε, τ'ή χειλή στέγνωσαν, τ'ή χέρια έτρεμον. Η φωνή της λίγο-λίγο άδυνάτιζε, ψυχόσθινε.

— Ναι... ά... γάπη... μου. ΕΙ... μαι σιχα... νη... με... νη πο... λ'. Δέ βαστούσα να βλέπω πεύκι κ' έστρεψα τ'ό πρόσωπό μου αντίθετα πρ'όν τ'όν τοίχο. Η φωνή γυναικία λαχάνιαζε τρομερά και μ'όλις τ'α κατάφερα να μιλή.

— Ά... λήθεια; έ... έ... έ... πότε; Άχ! άασαχ! άφήξε μ'α σιηρογγιά κρανηγή και σωφάση στο πάτωμα.

Έργνα φουρκισμένος χωρίς ούτε να χαιρησώ. Άγαναχτούσα με τόν έαυτό μου, που πήρα μέρος σ' ένα τέτοιο έγκλημα. Φτωχό πλάσμα! Κι' αυτά τ'ά θηλυκά κ' έκείνοι οί άνοητοί νέοι! Κι' ό άλλος, που πήγε στο πλαγινό σ'αίτι και τηλεφωνούσε από

κει ως άρρεβονιαστικός τάρχα από τ'ό Παρίσι... Τόσος άγώνας γιά να σκοτώσουν με τ'ό χειρότερο θάνατο μ'α άδύνατη καρδιά, μ'α δυστυχισμένη ύπαρξη!

Μετά δύο μέρες την άπάντησα στο δρόμο. Τ'α χαρακτηριστικά της έδειχναν πολλή κορούση, μ'α μ'όλις μ' αντίκρισε τ'ό πρόσωπό της φωτιστηκε από χαρά. Μούλεγε πως με θεωρούσε κ'ατι περισσότερο από άδεσφό της, πως τ'όνομά μου έκανε την καρδιά της να χτυπά όπως και τ'όνομα τ'ό Γιώργου, αφού μ'ας έδενε μ'α εκείνον μ'α τόσο δυνατή φίλια. Τέλος μ' έρώτησε αν έλγα ν'α τ'ό άρρεβονιαστικό της, όπως την έλληροσφούσαν οί άλλοι. Τι νάκανα; Στάθηκα και της άράδιασα πάλι κ' άλλες ψευτιές. Ήρωνα πεύκι ο μόνος άνθρωπος που μπορούσα να της χαρίσω λίγη εύτυχία. Όσο κ' αν έννοιωθα πως τ'ή σκότονα ύπουλα με τ'ό πιτσι μου, έβλεπα πως ήταν άνάγη να της τ'ό κερσώ.

— Έχω πολλά ν'α, είπα. Ο Γιώργος είχε καλά και πιστεύω σ'ε λίγο καιρό να τον έχωμε μαζί μας. Με συγχωρείτε, πρέπει να πάω κάπου, είμαι βιαστικός, θ'α τ'ά ξαναπάρω, χαιρέτε.

Έβηκα την εύκαιρία και πήδησα στο τάρχι που περνούσε εκείνη τ'ή στιγμή. Την άλλη μέρα όμως και την παράλλη, τ'ά ίδια. Η παρέα εξακολούθουσε να μ'α τ'ή στέλνη γιά να της δίνω ν'α από τ'ό Γιώργου της. Αυτά τ'ά άναστίτα πλάσματα ακόμα και ύστερα από τ'ή σπαραχτική σιηνή στο ηλέφωτο, έννοιωσαν να τραβήξουν πολύ αυτή την τραγική κωμωδία. Δέ θ'α ήσυχάζαν όσπου να τ'ή στείλουν στο φρενοκομείο. Ίσως ν'α τ'όσ πείραζε και ή συμπεριφορά μου εκείνο τ'ό βράδυ που έργνα θυμωμένος κ'α γοιούς να χαιρησώ, και ήθελαν να μ'α έννοχλουν κάθε λίγο μ'α αυτή τ'ή γυναικία. Της είκαν πως πεύκι τ'ά γράμματα τ'ό Γιώργου θ'α τάρρεπε από μένα και ότι σ' ανένα θάρρεπε να φέρνη κ'α τα δικά της πρ'όν τ'ό Γιώργου. Έτσι έσφιξαν σ' έμένα τ'ό μεγαλύτερο βάρος αυτής τ'ής τραγωδίας. Έκείνη όλημερίς έτρεχε να μ'α βρή όπου κ' αν ήμουν.

— Καλέ μου κύριε Μπούσουλα, Σ'ε σ'α; έχει κωμιαστή ή εύτυχία μου. Μ'α είπαν πως αν τ'ό γράψετε να βιάση τ'ό γυρισμό μου, θ'α τ'ό κάμω. Και είμαι βέβαιη πως θ'α τ'ό κάμω αφού σ'ας άγαπά τόσο. Ελάτε, καλέ μου κύριε Μπούσουλα, δώστε μου την εύτυχία μου, δώστε τ'ή ζωή της σ'ε μ'α σπαραχμένη καρδιά.

Την παρηγορούσα όπως-όπως, μ'α πεύκι έβλεπα πως έσπερε να μ'α τείσει σ'αυτή την υπόθεση. Η τραγωδία έφαινε να κάρη τ'ή λύση της, όσο κ' αν θ'α ήταν σπαραχτική. Αυτό τ'ό πλάσμα έφαισε πεύκι και στέκει στο κατόφι τ'ή; πορτας τ'ό φρενοκομείου. Άς σφίξω την καρδιά μου κ' ας τ'ό σπρώξω μ'α και καλή μέρα στο ασύλο του, αφού σ'ε μένα έλαχε ν'άπολειώσω τ'ό έγκλημα. Φτάνει πεύκι! Θ'α μ'α τ'ή τείσει. Τ'ό πήρα άπόφαση.

Ένα βράδυ τρέχοντας λαχανιασμένη μ'α εσαμάνησε έξω από τ'ό σπίτι μου.

— Έμυθα πως; έχετε γράμμα κύριε Μπούσουλα γιά μένα και τρέχω από τ'ό πρωί να σ'ε βρω.

— Ψέματα, κυρία μου! τ'ή είπα άποτομα. Άκούστε να σ'ας π'α: Ούτε κανένα Γιώργου άρρεβονιαστικό σας γνώρισα ποτέ μου, ούτε στο Παρίσι ήμουν!

Άπόμεινε σ'α μαρμαρομένη και με τ'ό στόμα ορθάνοιχτο. Μ'α πεύκι δέ μπορούσα να σταματήσω ως έδω. Έτρεπε να τελειώσω και γιά τ'ότο με έπιασε μ'α άλλοτομυ μανία να σοροβολίσω δηλ αυτή την ψευτική εύτυχία της. Και δέ λέγεται ή άγρια εύχαριστήση που δοκιμάζα γυρομίζοντας ένα-ένα έκείνα τ'ά ψέματά.

— Πολλές φορές τ'ό καταλαβαίνετε κ' έσπει πως σ'α παίξουν φάρσα, μ'α ύστερα, δέν έξρω πως, υποβάλλετε και πιστεύετε γιά άλήθεια τ'ά φανερά ψέματά. Δέν ύπάρχει κανένας λογαγός άρρεβονιαστικός σας. Τ'ά γράμματά του, που έχετε σ'α χέρια σας, τ'ά γράφη ή παρέα, τ'ά δικά σας δέν πάνε σ' εκείνον, αφού δέν ύπάρχει, αλλά στην παρέα και τ'α διαβάσει και γελά μαζί σας.

Είχε σιηρογίη σ'όν τοίχο με τ'ό πρόσωπο κωμωμένο άνδμου σ'α; παλάμες. Άναφυλλίτ'α συνεχίζόμενα σφάραμα τ'ό κορμι της. Σ'ε μ'α σιηγή πλησιάζοντας τ'ό πρόσωπό μου κοντά σ'α δικό της, τ'ή είπα άνδμουσ από τ'ά δόντια μου:

— Κι' έμένα δέ με λένε Μπούσουλα, άκούτε. Δέ με λένε Μπούσουλα. Κι' αν έλγα ακόμα ένα τέτοιο κουτό δνομο, θ'α τ'ό πετούσα και θάρρεπα άλλο.

Τ'ής γύρισα την πλάτη άπότομα και τάρβηξα πρ'όν την πόρτα μου. Πρ'οτού να πάσω τ'ό πόμολο την άκουσα, που με καλούσε:

— Κύριε... Σ'αμάνησα. — Κύριε... μ'α παράκληση...

Η φωνή της τρεμάμενη, ψυχόσθινε σ' έναν τ'όνο ύπερτάτης ίκεσίας. — Νά μ'α επιτρέψετε να σ'ας λέω κύριε Μπούσουλα. Αυτό μόνο.

Έσπασα σ' ένα κλάμα, που σ'α σ'αράζε την ψυχή... **Θάνας Δογάνης**

